

КУЛЬТУРА 10

Лекція #8 в:

УКРАЇНСЬКІ

МАЛЯРІ

НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

НЕОВІЗАНТИЗМ

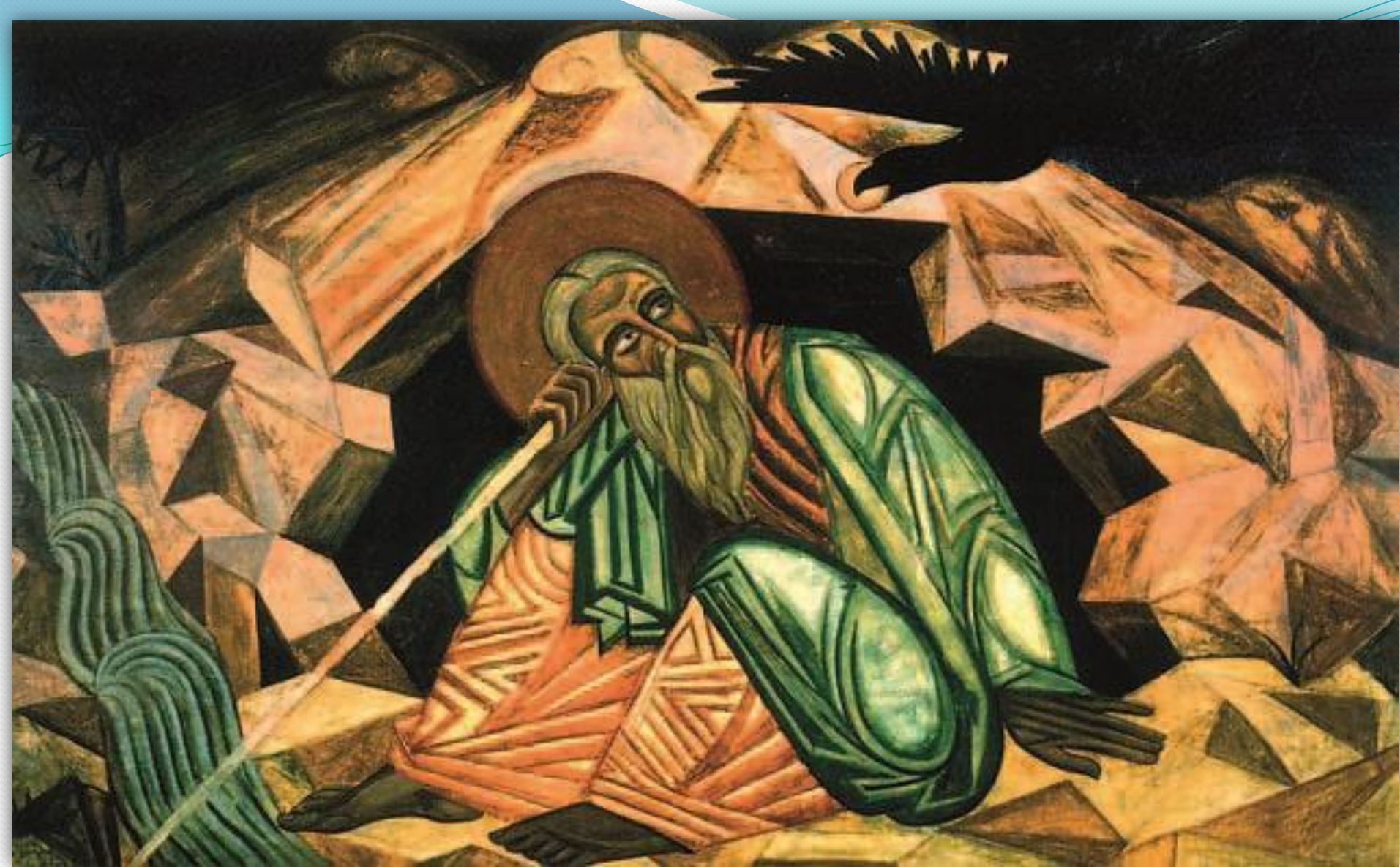
НЕО-ВІЗАНТИЗМ

- ❖ Окреме місце розвитку модерного українського мистецтва займає Михайло Бойчук та його ідеї нео-візантизму як і монументалізму.
- ❖ Стиль неовізантизму Бойчук перше розвинув, коли учився в Парижі, і де відкинувши індивідуальність модерних течій живопису, сформував ідеї співпраці художників на добро загалу суспільства.

- Михайло Бойчук,
«Ікона», фреско,
1913.

- ❖ Бойчук ще з кінцем 19-го століття вчився і працював в малярів котрі писали ікони та іконостаси в нових і старих церквах Галичини.
- ❖ Тут він розвинув техніку фреско, акварелі, темпері, мозаїки та іконопису.
- ❖ На цих роботах, він також навчився техніку і формалізм візантійського іконопису, яктакож і стилі ренесансу і козацького барокко.

➤ Михайло Бойчук,
«Пророк Ілля», 1913.

➤ Михайло Бойчук,
«Тайна вечера»,
1913.

- ❖ Проте, Бойчук також хотів творити мистецтво для широких мас народу, і для цього йому найбільш надавалося монументальне фрескове мистецтво, яке знаходиться на великих площинах церковних стін.
- ❖ Для нього, чим більша картина, тим більше людей можуть її побачити, особливо коли вона показана в публичному містці.

➤ Михайло Бойчук,
«Портрет Василя
Седляра (ученик
Бойчука)», 1910-ті роки.

❖ Бойчук хотів поширити вжиток фреско на прикрасу всіляких будинків, але не із релігійною тематикою, а навпаки із темами пов'язаними з новою епохою – з революційними змінами в житті народу, з незалежністю, індустріялізацією, політичною та суспільною революцією .

➤ Михайло Бойчук, *Молочниця*,
1910-ті роки.

❖ Добре обзнайомлений із візантійським стилем та стародавньою технікою, в 1910-тих і 1920-тих роках Бойчук розробив новий стиль який підходив до зображення героїки людського життя, оспівування діяльності модерної людини та подвигів звичайних людей.

❖ Цей стиль швидко набрав ім'я *український монументалізм*, і є з'єднанням візантійського і модерного.

- Михайло Бойчук, *фреско харківського театру, 1920-ті роки.*

- ❖ В цих двох стилях, Бойчук захопив не лише ново-незалежну Україну, але і цілий світ.
- ❖ Його ідеями захопилися художники багатьох держав, і протягом 20-тих і 30-тих років монументальний стиль закорінився в державах як Німеччина, Італія, СРСР, та пізніше в Еспанії, Норвегії, США та інших.

- Михайло Бойчук,
*праця над фреском
Харківського театру,
1920-ті роки.*

- ❖ В цих двох стилях, Бойчук захопив не лише ново-незалежну Україну, але і цілий світ.
- ❖ Його ідеями захопилися художники багатьох держав, і протягом 20-тих і 30-тих років монументальний стиль закорінився в державах як Німеччина, Італія, СРСР, та пізніше в Еспанії, Норвегії, США та інших.

➤ Михайло Бойчук,
«Дівчина», 1910-ті роки.

- ❖ Найславніший мексиканський мистець того періоду, Дієґо Рівера, теж захопився Бойчука фресками, і вони стали близькими друзями.
- ❖ Рівера створив ряд картин в монументальному стилі, і мав з Бойчуком розмальовувати будинки на Донбасі. Цей план не здійснено.
- ❖ Один із найславніших фресків Рівери знаходиться в Детройтському Інституті Мистецтва – *«Індустрія Детройт»*.

➤ Дієго Рівера, «Індустрія Детройт» північна стіна ДІМ, 1932-33 роки.

- ❖ Починаючи ще в Парижі, Бойчук заснував школу малярства, в якій вчив малювати та викладав свої теорії неовізантизму.
- ❖ Ця школа незабаром перенеслася в Київ, Львів та Харків, і ці школи вишколили цілу низку мистців, які працювали в стилі неовізантизму та монументалізму.
- ❖ Згодом ці мистці почали називатися «*бойчукістами*».

➤ Михайло Бойчук,
«Дівчина», 1910-ті роки.

- ❖ Бойчук та його учні розмальовували будинки, театри, казарми (army barracks), шпиталі, санаторії, вокзали, санаторії, та багато інших фресками могутнього поступу.
- ❖ Фрески визначаються ласкавими кольорами, могутністю характеру, майже іконними постатями, великим обширом (monumental size).
- ❖ Бойчук та його учні теж розїздили по Європі із виставами та працями.

➤ Михайло Бойчук,
«Жнива», 1910.

- ❖ Тоді, в 1930-33 роках, із приходом сталинської централізації та нових репресій, Бойчук і його послідовники потрапили під сувору критику режиму.
- ❖ Оскаржені в буржуйний націоналізм, зраду, небезпечні тенденції та шпигунство, Бойчука, його дружину і більшість монументалістів були переслідувані, арештовані та заслані на тяжку працю в концентраційних таборах Гулагу.

➤ Михайло Бойчук,
«Двоє під деревом»,
1910-ті.

- ❖ Тоді, в 1930-33 роках, із приходом сталинської централізації та нових репресій, Бойчук і його послідовники потрапили під сувору критику режиму.
- ❖ Оскаржені в буржуазним націоналізмі, зрадою, небезпечних тенденціях та шпигунстві, Бойчука, його дружину і більшість монументалістів переслідують, арештовують та заслають на тяжку працю в концентраційних таборах Гулагу.

➤ Михайло Бойчук,
«Портрет мит. Андрея
Шептицького», 1910-ті.

❖ Михайло Бойчук, та його школа відзначилася колосальними додатками до українського мистецтва.

❖ Між найвидатнішими «бойчукістами» треба згадати:

- Василь Седляр
- Іван Падалка
- Тимофей Бойчук
- Микола Рокицький
- Оксана Павленко
- Софія Налепинська-Бойчук
- Микола Касперович
- Марія Юнак

Михайло Бойчук

1882 – 1937

- ❖ Батько неовізантизму та українського монументалізму.
- ❖ Засновник школи «бойчукістів».
- ❖ Педагог, маляр, графік.

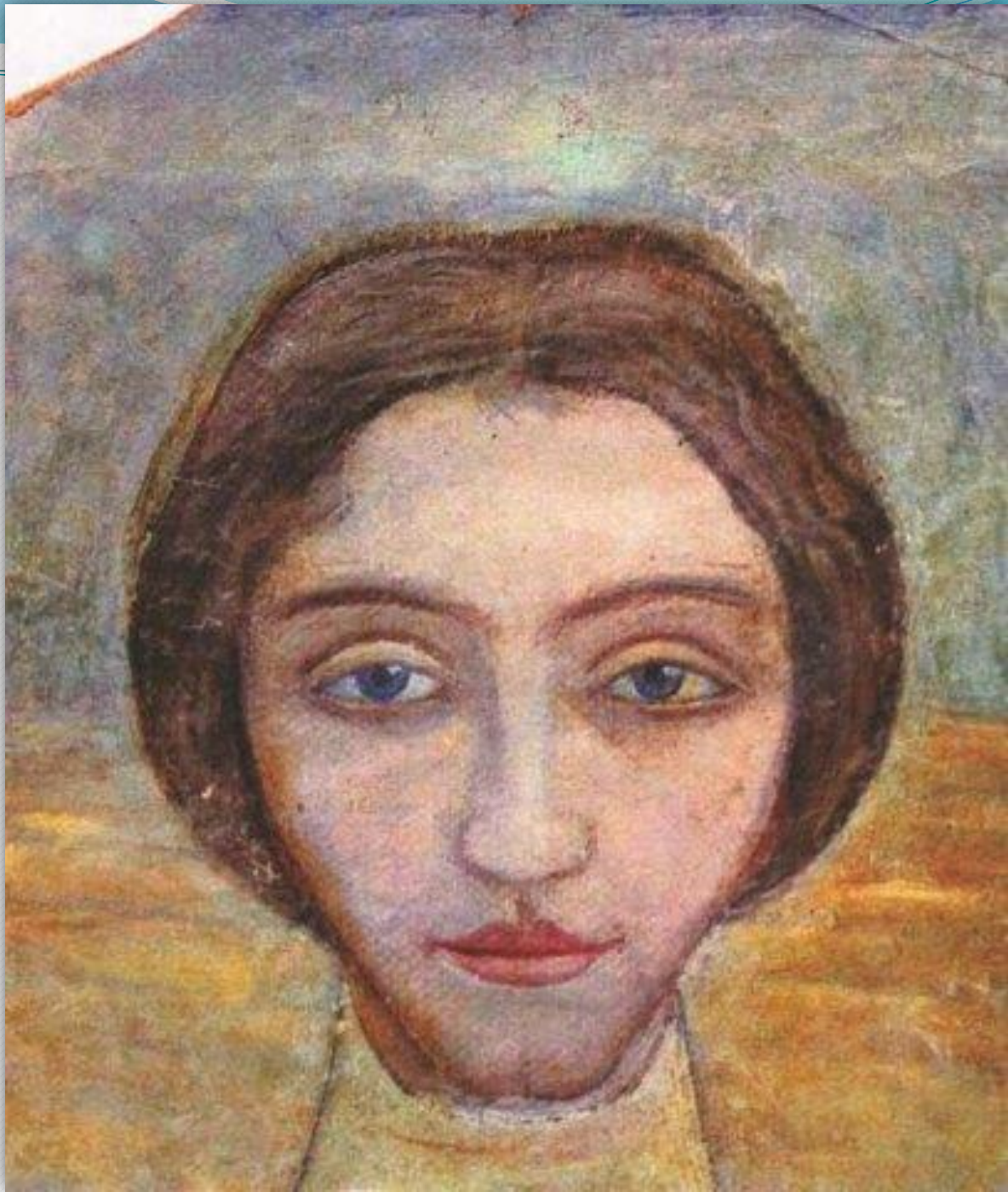

➤ Михайло Бойчук,
«Плач Ярославни»,
1910-ті.

➤ Михайло Бойчук, «Дівчина», 1910-ті.

➤ Михайло Бойчук,
«Жіночий портрет»,
1910-ті.

- ❖ Михайла Бойчука, НКВД розстріляло з кінцем 1937 року, за шпигунство.
- ❖ Хоча його стиль українського **монументалізму** був основою радянського **«соц-реалізму»** яктакож і моделем для **«сталінського нео-класицизму»**, майже усі його праці створені між 1919 і 1937 роками були знищені комуністичною владою.

Софія Налепинська-Бойчук

1884 - 1937

- ❖ Дружина Михайла Бойчука.
- ❖ Хоча намалювала декілька картин, переважно знана за графіку, ілюстрації книжок та гравюри на дереві.

- Софія Налепинська-Бойчук, Ілюстрація до вірша Т.Шевченка «Мені тринадцятий минало», 1928.

- Софія Налепинська-Бойчук,
«Св. Йосафат», 1910-ті.

- Софія Налепинська-Бойчук,
«Молодий робочий», 1927.

❖ Софію
Налепинську-
Бойчук
розстріляло НКВД
в 1937 р.

❖ Більшість її
творів знищено.

➤ Софія Налепинська-
Бойчук, Ілюстрація до
повісти С. Васильченка
«Олив'яний перстень»,
1930.

Тимофій (Тимко) Бойчук

1896 - 1922

- ❖ Брат і учень Михайла Бойчука.
- ❖ Монументаліст з глибоким знанням візантійського, ренесансового, бароккового та народного мистецтва.

➤ «Автопортрет», 1920.

➤ Тимофій Бойчук, «Жінки біля яблуні», 1921.

➤ Тимофій Бойчук, «Торгують насінням», 1920.

❖ Більшість його творів знищено підчас розгрому бойчукістів у 1930-тих роках.

➤ Тимофій Бойчук,
«Хлопець і дівчина»,
1918-19.

ІВАН ПАДАЛКА

1894 - 1937

- ❖ Відомий художник, ілюстратор, учитель, теорист, графік.
- ❖ Знаний поза межами УРСР як визначний представник українського монументалізму.

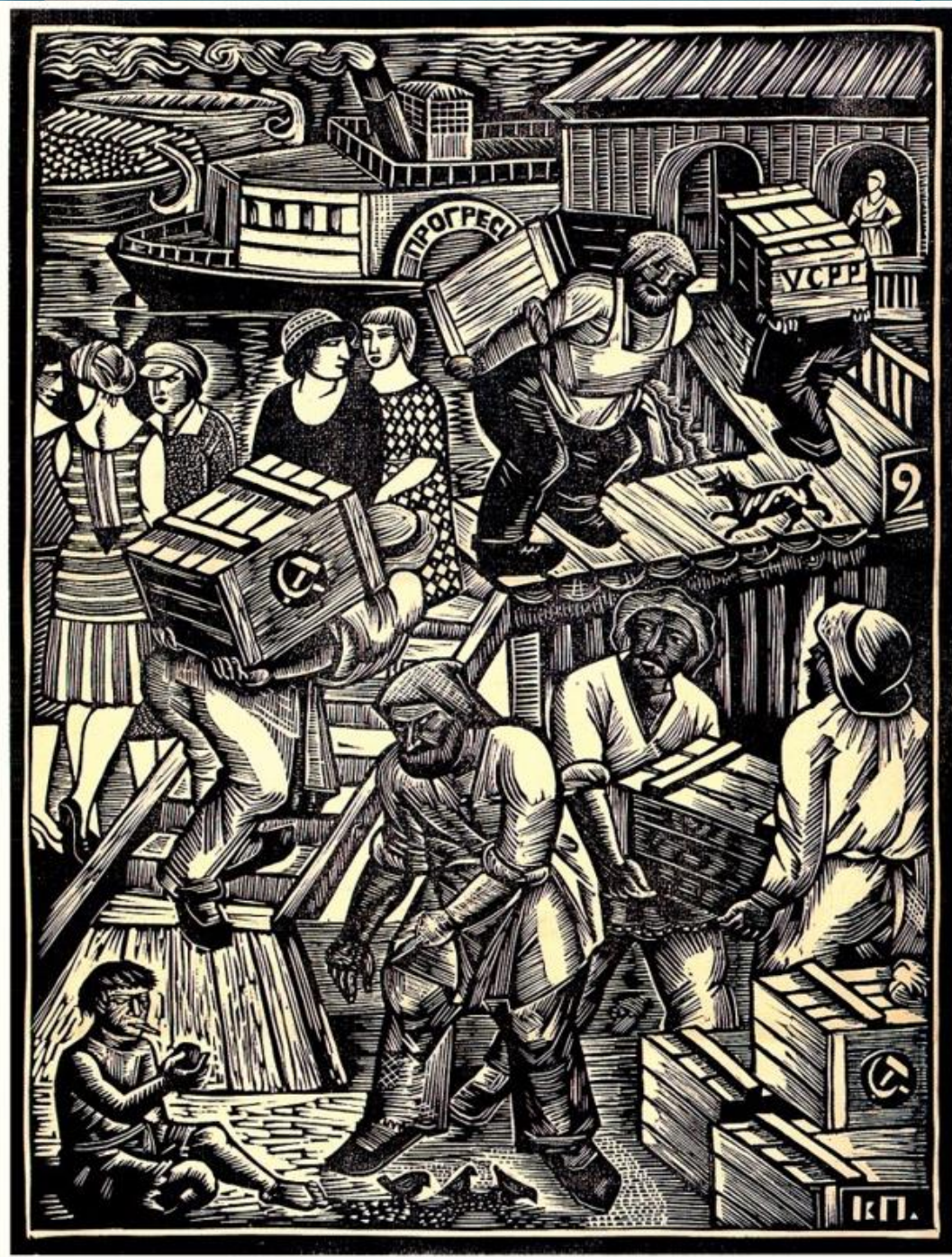
➤ Іван Падалка,
«Натюрморт».

➤ Иван Падалка, «Фотограф».

- ❖ Івана Падалку НКВД розстріляло в 1937 році разом із М. Бойчуком
- ❖ Більшість його творів знищено.

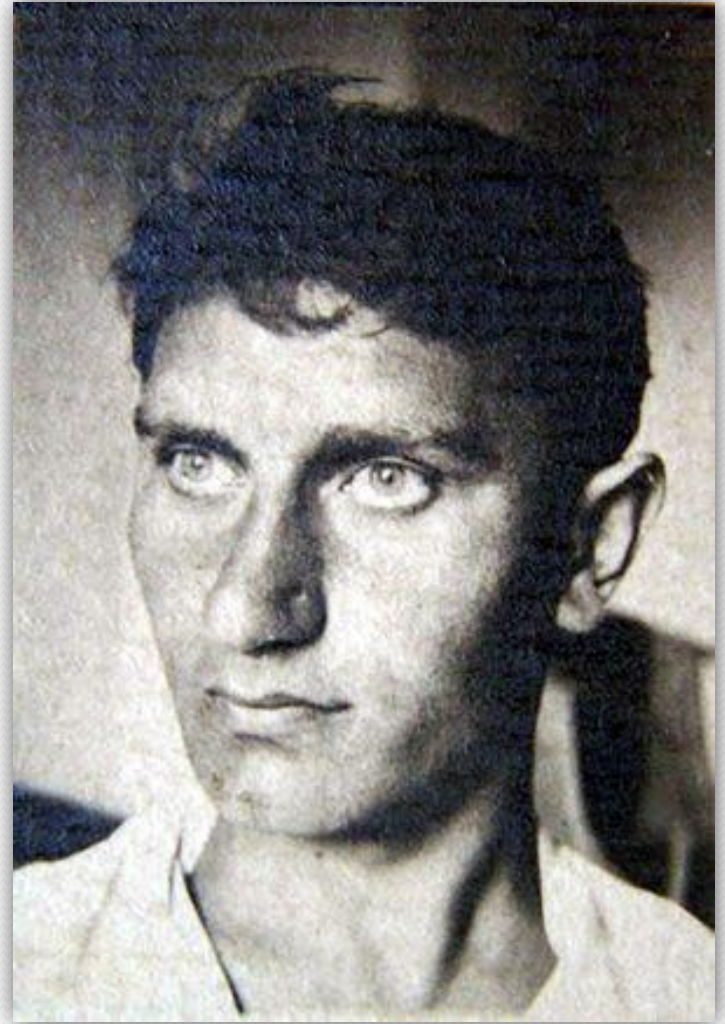
➤ Іван Падалка,
«Вантажники. На
Дніпрі», 1926.

ВАСИЛЬ СЕДЛЯР

1899 - 1937

- ❖ Відомий художник, ілюстратор, учитель, теорист, графік.
- ❖ Особливо цікаве його змішування техніки кераміки із живописом та графікою.

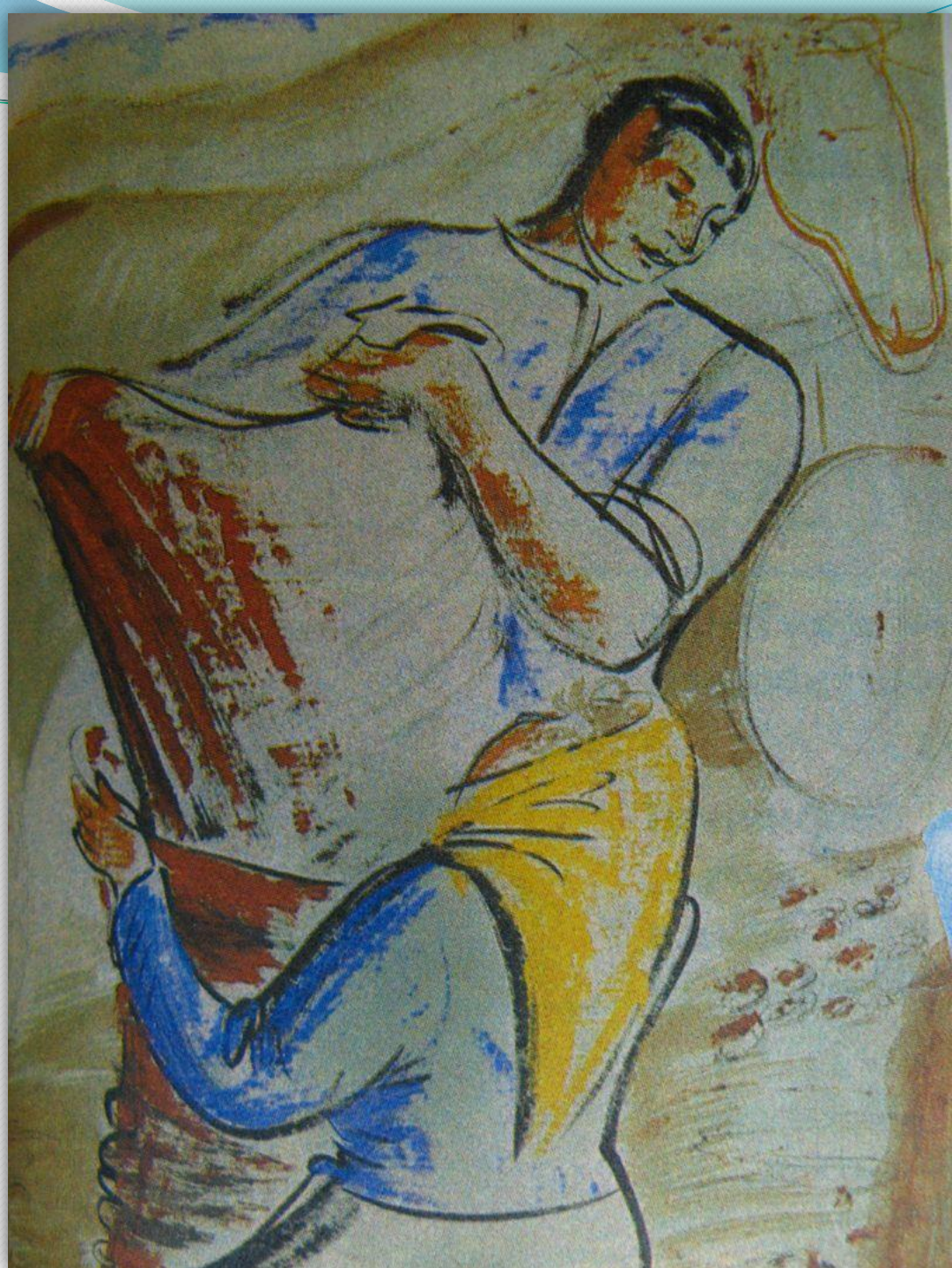

➤ Василь Седляр,
«Портрет Оксани
Павленко», 1926-27.

- ❖ Івана Падалку НКВД розстріляло в 1937 році разом із М. Бойчуком
- ❖ Більшість його творів знищено.

➤ Василь Седляр,
«На току»,
1930-ті.

➤ Василь Седляр, «Ілюстрації до Кобзаря».

Микола Рокицький

1901 - 1944

- ❖ Відомий за чудові фрески періоду з кінця 20-тих по 30-ті роки.
- ❖ в 1936-му році прийняв накази КомПартії і відкинув ідеї українського монументалізму та став «соц-реалістом».

- Микола Рокицький,
«Біля яблуні», 1928.

➤ Микола Рокицький.

❖ Майже всі його фрески знищено підчас розгрому бойчукістів у 1930-тих роках.

➤ Микола Рокицький,
«Шахтарі», 1929.

➤ Микола Рокицький, «Оборона Луганська».

➤ Знищені фрески бойчуківців, будинок НКВС, Одеса.

ОКСАНА ПАВЛЕНКО

1896 - 1991

- ❖ Знана за жіночі портрети, розписи як також за українську ікону.
- ❖ Одина із небагатьох бойчукістів яка вижила терор 1930-тих років.

- Оксана Павленко,
«Дівчата», 1923.

- Оксана Павленко,
«Дівчина з яблуками».

➤ Оксана Павленко,
«Тріпання коноплів»,
1918-20.

➤ Оксана Павленко,
«Піонерка», 1930-33.

